

Onorată asistență!

Discursul pe care îl voi prezenta în continuare dezvăluie esența guvernării corporative, precum și principiile unei guvernări corporative eficiente determinate în documentul Comitetului Basel „Consolidarea guvernării corporative”

Potrivit documentelor elaborate de organizațiile financiare internaționale (Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică – OCDE; Comitetul Basel pentru supravegherea bancară), **guvernarea corporativă este definită ca un ansamblu de relații între conducerea entității, acționarii săi și alte persoane afiliate. Guvernarea corporativă, de asemenea, include structurile, prin intermediul cărora sunt stabilite obiectivele entității și determinate mijloacele de realizare a obiectivelor în cauză și monitorizare a performanței.**

Din punct de vedere a perspectivei industriei bancare, guvernarea corporativă implică modul în care sunt guvernate activitățile băncilor de către consiliile și organele executive ale acestora, precum și felul în care se influențează această activitate, adică:

- stabilirea obiectivelor corporative (inclusiv generarea profitului economic);
- efectuarea activității zilnice;
- onorarea răspunderii față de acționarii lor și considerarea interesele altor persoane asociate recunoscute;

- asigurarea corespunderii activităților și conduitei corporative cu speranța că banca va opera într-un mod sigur și stabil și în conformitate cu legislația în vigoare;
- protejarea intereselor deponenților.

Rolul important de intermediere financiară al băncilor în economie, gradul lor înalt de sensibilitate la dificultățile potențiale rezultate din guvernarea corporativă inefficientă și necesitatea de protejare a intereselor deponenților impune ca guvernarea corporativă pentru instituțiile bancare să reprezinte un interes deosebit în vederea menținerii stabilității acestora.

Pornind de la această ipoteză, Comitetul Basel pentru Supravegherea Bancară a elaborat anumite principii specifice instituțiilor bancare pentru a oferi o îndrumare practică relevantă, reieșind din caracteristicile unice ale acestora. Utilizarea în practica bancară a principiilor de guvernare corporativă ale Comitetului Basel nu presupune stabilirea unui nou cadru de reglementare în legislația națională existentă, dar vine să ajute instituțiile bancare în consolidarea propriului cadru de guvernare corporativă. Prin urmare, implementarea principiilor respective urmează să corespundă mărimii, complexității, structurii, și profilului de risc a fiecărei bănci în parte.

Principiile Comitetului Basel ale guvernării corporative care vor fi descrise în continuare reprezintă temelia guvernării corporative eficiente pentru un număr mare de țări.

Principiul 1

Consiliul băncii este responsabil în ultimă instanță pentru stabilitatea financiară a băncii. În acest context, Principiul 1 stipulează că **Membrii Consiliului trebuie să fie calificați pentru funcțiile lor, să-și înțeleagă clar rolul în guvernarea corporativă și să poată lua decizii corecte privind afacerile băncii.**

Băncile urmează să dispună de un număr și o structură adecvată a consiliilor, membrii cărora sunt capabili să evalueze independent opiniile managementului executiv, auditului intern al băncii, precum și a celui extern. Consiliul trebuie să cunoască în mod obligatoriu fiecare din tipurile activităților financiare materiale pe care banca intenționează să le desfășoare. În plus, consiliul trebuie să posede suficiente cunoștințe pentru a permite supravegherea eficientă. Deci, consiliul băncii fiind organul care deține responsabilitatea directă față de bancă, la desemnarea membrilor acestuia acționarii băncii trebuie să țină cont de toate cerințele în acest sens prevăzute de legislația în vigoare.

Se consideră că consiliile băncilor consolidează guvernarea corporativă în cazurile în care:

- înțeleg și exercită rolul lor de supraveghere, fiind la curent cu profilul de risc al băncii;
- aprobă strategia generală a băncii, inclusiv politica generală și procedurile de management al riscului;
- își exercită obligațiunile față de bancă conform legilor naționale în vigoare și standardelor de supraveghere;

- evită conflictele de interese sau apariția conflictelor în activitățile lor cu angajamentele față de alte instituții;
- nu participă la luarea deciziilor când sunt în conflict de interese ce nu le permite să-și realizeze adecvat obligațiunile față de bancă;
- dezvoltă și menține un nivel adecvat al competenței astfel încât banca să se extindă ca dimensiune și complexitate;
- selectează, monitorizează și dacă este necesar înlocuiește persoanele organului executiv, asigurând ca banca să dispună de un plan adecvat privind succesiunea persoanelor din organul executiv și determinând că viitorul succesori este calificat, adecvat pentru managementul afacerilor băncii;
- asigură supravegherea realizării atribuțiilor managementului executiv al băncii exercitându-și concomitent funcția și împuternicirea de a contesta și insista asupra explicărilor directe din partea acestuia și de a primi în timp util suficientă informație pentru a aprecia performanța managementului;
- se întâlnește regulat cu managementul executiv și auditul intern pentru a revedea politicile, stabili linii de comunicare și monitoriza progresul spre obiectivele corporative;
- promovează siguranța și stabilitatea băncii, înțelege mediul de reglementare și asigură că banca menține o relație eficientă cu supraveghetorii.

Referindu-ne la băncile cu capital de stat, guvernul nu trebuie să se implice în managementul zilnic al acestora, independența consiliului și

responsabilitățile acestuia urmează a fi independente de influența politică care ar putea conduce la conflicte de interese. Acest fapt nu contestă dreptul statului ca proprietar de a stabili obiective generale pentru bancă.

Principiul 2

Principiul următor constă în faptul că **Consiliul băncii urmează să aprobe și să supravegheze obiectivele strategice și valorile corporative ale băncii ce sunt comunicate în cadrul instituției bancare.**

Consiliul băncii este organul care trebuie să determine și să comunice în cadrul băncii obiectivele strategice și standardele ce vor direcționa continuu activitățile acesteia, luând în considerare interesele acționarilor și deponenților. În acest scop, politicile aprobate de către consiliul băncii urmează să asigure că activitățile băncii ce pot genera conflicte de interese sunt desfășurate cu un grad suficient de independență de celelalte, de exemplu, stabilind limite informației între diferite activități și asigurând funcții separate de raportare și control intern.

De asemenea, consiliul băncii asigură implementarea de către managementul executiv a politicilor strategice și procedurilor prevăzute să promoveze comportamentul și integritatea profesională. Totodată, urmează să asigure și implementarea de către executiv a politicilor ce interzic (sau limitează în mod adecvat) activitățile, relațiile sau situațiile ce ar putea reduce calitatea guvernării corporative, cum ar fi:

- conflictele de interese;

- creditarea angajaților, directorilor sau acționarilor majoritari (în cazul permis de legislația națională). În cazul în care se efectuează creditarea, ea urmează a fi în corespundere cu siguranța și stabilitatea băncii;
- tratarea preferențială a părților afiliate și a altor unități favorizate (ex. creditarea în condiții favorabile, acoperirea pierderilor comerciale, renunțarea la comisioane);

Politicile aprobate de către consiliul băncii urmează să asigure că activitățile băncii ce pot genera conflicte de interese sunt desfășurate cu un grad suficient de independență de celelalte, de exemplu, stabilind cerințe privind informația între diferite activități și asigurând funcții separate de raportare și control intern.

Consiliul băncii urmează să aprobe politicile băncii privind conflictele de interese și potențialele conflicte de interese, care va include abordarea de către bancă a managementului conflictelor materiale de interese ce nu sunt în corespundere cu aceste politici. De asemenea, aceasta urmează să includă politici ale băncii aferente conflictelor de interese sau potențialelor conflicte de interese ce pot apărea în rezultatul afilierii.

Conducerea băncii urmează să recunoască importanța critică a discuțiilor oportune și obiective a problemelor. În această ordine de idei, angajații urmează a fi încurajați de a comunica problemele privind practicile ilegale, amorale sau dubioase, deoarece aceste practici pot avea un impact dăunător asupra reputației băncii. Astfel, este necesară stabilirea unei politici ce prevede proceduri adecvate, în conformitate cu legislația

națională, privind comunicarea de către angajați a problemelor materiale. Orice proces de raportare a problemelor materiale urmează să includă mecanisme de protejare a confidențialității angajaților. Consiliul și managementul executiv urmează să protejeze adecvat angajații care raportează practicile ilegale, amorale sau dubioase.

Principiul 3

Consiliul băncii urmează să stabilească și să impună linii clare de responsabilitate și obligațiune în cadrul instituției.

Consiliile băncilor trebuie să definească clar împuternicirile și responsabilitățile fundamentale pentru ei însuși, precum și pentru orgaul executiv, precum și să supravegheze acțiunile executivului și corespunderea lor cu politicile existente. La rândul său, organul executiv este responsabil pentru delegarea responsabilităților personalului și stabilirea unei structuri a managementului ce promovează răspunderea, rămânând totodată competent de performanța băncii.

În cazul în care banca este o sucursală a companiei mamă, structurile guvernării corporative și activitățile băncii pot fi integrate și influențate de cele ale companiei mamă sau altor sucursale. Însă, pot fi cazuri când structurile juridice și de management a companiei mamă și a băncii să nu coincidă. Aceste structuri pot impune provocări guvernării corporative eficiente a băncii în cazul în care acestea generează lacune în responsabilitatea și răspunderea pentru funcționarea sucursalelor.

În plus, în cazul în care banca apelează la outsourcing pentru funcțiile de bază, răspunderea consiliului și organului executiv al băncii nu pot fi delegate unităților ce prestează servicii de outsourcing.

Principiul 4

Consiliul urmează să asigure supravegherea adecvată din partea organului executiv în conformitate cu politica acestuia.

Organul executiv al băncii constă dintr-un grup de persoane, care sunt responsabili pentru supravegherea zilnică a managementului băncii. Aceste persoane trebuie să aibă capacitățile necesare pentru a gestiona afacerea ce se află sub supraveghere, precum și să dețină control adecvat asupra persoanelor importante din aceste sfere.

Astfel, organul executiv reprezintă un element major al guvernării corporative eficiente, efectuând supravegherea managerilor din anumite sfere de afaceri și activități conform politicilor și procedurilor stabilite de consiliul băncii. Trebuie evitate situațiile când în organul executiv se includ persoane care sunt:

- implicate în mod inadecvat în sfera detaliată a luării deciziilor;
- desemnați să gestioneze o sferă fără a avea aptitudinile sau cunoștințele obligatorii necesare; sau
- sunt în incapacitate de a exercita control eficient asupra activităților angajaților.

Principiul 5

Consiliul și organul executiv urmează să utilizeze eficient activitatea întreprinsă de către auditul intern, extern și controlorii interni.

Consiliul urmează să recunoască și să accepte că auditorii independenți, competenți și calificați, precum și funcțiile de control intern (inclusiv funcțiile de corespondere și juridică) sunt vitale pentru procesul de guvernare corporativă. În special, consiliul urmează să utilizeze activitatea auditorilor și a controlorilor interni pentru a asigura verificarea și garantarea independentă a informației primite de la organul executiv privind operațiunile și performanța băncii. Managementul superior urmează, de asemenea, să recunoască importanța auditului intern și extern, precum și a controlorilor interni pentru soliditatea pe termen lung a băncii. Astfel, recunoscând importanța proceselor de audit și control intern și comunicând importanța acestora în cadrul băncii; folosind, în mod oportun și eficient, depistările auditului intern și solicitând corectarea adecvată a problemelor; promovând independența auditorului intern și angajând auditorii interni ca să evalueze eficiența controalelor interne de bază, consiliul și executivul băncii pot consolida eficiența acestora. Este o practică eficientă de a considera raportarea directă a funcției de audit intern către consiliul băncii. Totodată, consiliul și organul executiv, eventual solicitării de a efectua auditul extern, trebuie să se asigure că auditorii externi se conformează codurilor și standardelor aplicabile ale

practicii profesionale, precum și înțeleg responsabilitatea lor față de bancă de a exercita profesional funcția de audit.

Principiul 6

Consiliul urmează să asigure corespunderea politicilor și practicilor de remunerare culturii corporative a băncii, obiectivelor pe termen lung, strategiei și mediului de control.

Consiliul băncii urmează să determine și să aprobe, conform politicii de remunerare adoptate, remunerarea membrilor consiliului și organului executiv, asigurând că această remunerare corespunde obiectivelor pe termen lung, strategiei și mediului de control al băncii. Poate fi oportun ca politicile de remunerare să fie dirijate de către un comitet al consiliului compus în întregime sau în majoritate din directori independenți pentru a reduce conflictele potențiale de interese și a oferi asigurare acționarilor și altor persoane afiliate. În cazul în care directorii executivi sau managerii superiori sunt eligibili din motive aferente performanței, remunerarea lor urmează să fie supusă condițiilor relevante și obiective prevăzute să consolideze valoarea corporativă pe termen lung. În scopul evitării creării stimulilor pentru asumarea unui risc excesiv, urmează a fi stabilită mărimea salariului în scopul politicii generale de afaceri într-un așa mod ca ei să nu depindă prea mult de performanța pe termen scurt, cum ar fi veniturile comerciale pe termen scurt. În plus, politicile de remunerare urmează să specifice condițiile conform cărora membrii consiliului și

persoanele executive importante pot să dețină și să comercializeze acțiunile băncii sau companiilor afiliate în care banca deține cotă.

Principiul 7

Banca urmează a fi gestionată în mod transparent

Transparența este esențială pentru guvernarea corporativă eficientă. Cum este stipulat în ghidul Comitetului Basel cu privire la transparența bancară, este dificil pentru acționari, alte persoane afiliate și participanți pe piață să monitorizeze eficient și să dea explicații consiliului de directori și managementului superior când nu există transparență. Acest fapt se întâmplă în situațiile în care acționarii, alte persoane afiliate și participanții pe piață nu primesc informații suficiente cu privire la structura proprietății și obiectivele băncii necesare pentru evaluarea eficienței consiliului și managementului superior în gestionarea băncii.

Dezvăluirea publică adecvată facilitează disciplina pieței și, prin urmare guvernarea corporativă eficientă. Dezvăluirea urmează a fi proporțională cu mărimea, complexitatea, structura de proprietate, semnificația economică și profilul de risc al băncii și este dezirabilă pe pagina web a băncii, în rapoartele sale anuale și periodice, în rapoartele transmise supraveghetorilor.

Aspecte principale ale informațiilor ce urmează a fi dezvăluite se referă la: structura consiliului și organului executiv; structura de bază a proprietății; structura organizatorică; informația cu privire la structura motivării materiale a băncii de ex. politicile de remunerare); codul băncii sau politica de conduită de afaceri și/sau etică, precum și structurile și politicile de guvernare aplicabile, în special, conținutul codului de guvernare corporativă și procesul prin care acesta este implementat și politicile băncii aferente conflictelor de interese, precum și natura și mărimea tranzacțiilor cu persoanele afiliate și părțile legate.

În cazul în care banca se află în proprietatea statului, politica urmează să definească obiectivele generale ale proprietății de stat, rolul statului în guvernarea corporativă a băncii și modalitatea de implementare a politicii de proprietate.

Principiul 8

Consiliul și organul executiv urmează să înțeleagă structura operațională a băncii, inclusiv în cazul în care banca operează prin intermediul unor structuri ce împiedică transparența (adică "cunoaște-ți structura")

Provocările aferente guvernării corporative apar în cazul în care băncile operează prin structuri unde nu există transparență. Băncile pot alege să opereze prin structuri complexe (ex.: trusturi corporative), deseori în scopuri de afaceri legale și adecvate. Operarea prin asemenea structuri pot, totuși, impune instituției bancare risc financiar, juridic și de reputație

și prezentă un impediment pentru capacitatea consiliului și organului executiv de a efectua supravegherea adecvată. Prin urmare, executivul băncii urmează să asigure că aceste structuri sunt în corespundere cu legile și regulamentele relevante.

Consiliul urmează, de asemenea, să țină cont de caracterul adecvat și să stabilească limite pentru utilizarea acestor structuri, precum și să asigure că executivul identifică riscurile aferente acestor structuri.

Suplimentar riscului direct generat de desfășurarea activității prin structuri unde lipsește transparența, băncile pot, de asemenea, fi expuse indirect riscului în cazul în care ele prestează anumite servicii sau creează structuri opace în numele clienților. Drept exemple pot servi activitatea în calitate de agent de formare a companiei sau parteneratului, prestarea unui șir de servicii fiduciare și elaborarea tranzacțiilor financiare complexe structurate pentru clienți. Deși aceste activități sunt deseori profitabile și servesc scopurilor de afaceri legitime a clienților, în unele cazuri clienții se pot folosi de produsele și activitățile oferite de bănci pentru a se angaja în activități ilegale și inadecvate. Aceasta poate la rândul său impune riscuri semnificative legale și de reputație băncilor ce oferă asemenea servicii.

În acest context, consiliul trebuie să întreprindă măsuri pentru a asigura că riscurile aferente acestor activități sunt înțelese și gestionate: consiliul urmează să asigure că executivul implementează adecvat politicile privind desfășurarea activităților prin structurile corporative ce prezintă un impediment pentru transparență.

Consiliul și organul executiv pot solicita ca reviziile controlului intern să includă nu doar activitățile bancare de bază, dar și activitățile desfășurate prin structurile unde lipsește transparența. Aceste revizii urmează să includă, de exemplu, inspecții regulate efectuate de auditori interni, revizia activităților pentru a asigura că acestea corespund scopului propus inițial, revizia conformării legilor și regulamentelor în vigoare, precum și evaluarea riscului legal și de reputație generate de aceste activități sau structuri.

Deși consiliul de directori este responsabil pentru supravegherea generală și aprobarea politicilor, iar organul executiv este responsabil pentru identificarea și gestionarea riscurilor materiale generate de toate activitățile băncii, ei urmează să promoveze la un nivel sporit identificarea clienților în cazul în care banca operează prin structuri complexe, sau prestează clienților servicii ce reduc transparența și posibil împiedică supravegherea eficientă. În această ordine de idei, consiliul urmează să asigure că banca are politici și proceduri adecvate pentru a:

- evalua regulat necesitatea de a opera prin structuri complexe ce reduc transparența;
- identifica, estima și gestiona toate riscurile materiale;
- stabili procese adecvate pentru aprobarea tranzacțiilor și produselor noi;
- asigura că aceste activități sunt supuse controalelor interne regulate din partea sediului central, precum și reviziilor auditului extern; și

- asigura că informația cu privire la aceste activități și riscurile aferente este disponibilă pentru sediul central al băncii, este raportată adecvat consiliului băncii.

În încheiere doresc să menționez că Banca Națională va promova asigurarea de către bănci a unei guvernări corporative adecvate, deoarece persistența practicilor eficiente în acest sens sunt esențiale în realizarea și menținerea încrederii și confidenței în sistemul bancar, care sunt critice pentru funcționarea adecvată a sistemului bancar și a economiei în întregime. În mod contrar, guvernarea corporativă slabă poate genera probleme băncii și impune costuri publice semnificative și efecte negative asupra stabilității bancare. În plus, guvernarea corporativă slabă poate determina pierderea încrederii clienților în capacitatea băncii de a-și gestiona adecvat activele și obligațiunile, inclusiv depozitele, fapt ce poate crea premise pentru declanșarea unei crize a lichidității.

Vă mulțumesc pentru atenție.